

Dokument s plenarne sjednice

B9-0488/2023

30.11.2023

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen u skladu s člankom 112. stavcima 2. i 3. te stavkom 4. točkom (c)
Poslovnika

o Nacrtu uredbe Komisije o izmjeni priloga II. i V. Uredbi (EZ) br. 396/2005
Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za
fipronil u ili na određenim proizvodima
(D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

Nadležni zastupnici: Anja Hazekamp, Maria Arena, Michal Wiezik, Jutta
Paulus

Rezolucija Europskog parlamenta o Nacrtu uredbe Komisije o izmjeni priloga II. i V. Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za fipronil u ili na određenim proizvodima (D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt uredbe Komisije o izmjeni priloga II. i V. Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za fipronil u ili na određenim proizvodima (D089865/03),
 - uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ¹, a posebno njezin članak 14. stavak 1. točku (a),
 - uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane², a posebno njezin članak 5. stavak 1.,
 - uzimajući u obzir članke 11., 13., 168. i 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir mišljenje koje je 19. rujna 2023. dostavio Stalni odbor za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,
 - uzimajući u obzir obrazloženo mišljenje EFSA-e (Europska agencija za sigurnost hrane) doneseno 13. ožujka 2023. i objavljeno 13. travnja 2023.³,
 - uzimajući u obzir članak 5.a stavak 3. točku (b) i članak 5.a stavak 5. Odluke Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji⁴,
 - uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. te stavak 4. točku (c) Poslovnika,
 - uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,
- A. budući da je fipronil aktivan sastojak u sustavnim insekticidima i biocidima, a korijenje ili lišće biljaka ga apsorbira te se onda dalje prenosi na sve druge dijelove biljaka, što ih pak čini toksičnima za biljojedne kukce;

¹ SL L 70, 16.3.2005, str. 1.

² SL L 31, 1.2.2002., str. 1.

³ Obrazloženo mišljenje o utvrđivanju uvoznih toleranci za fipronil u krumpiru, šećernoj trski i proizvodima životinjskog podrijetla, EFSA Journal, 2023.,21(4):7931, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2020.6228>.

⁴ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

- B. budući da zbog vrlo visoke akutne toksičnosti za pčele fipronil nije dopušten kao sastojak u većini sredstava za tretiranje sjemena u Uniji od 2013.⁵, a od 2017.⁶ nije odobren za uporabu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁷;
- C. budući da su maksimalne razine ostataka (MRO-ovi) za fipronil utvrđene na relevantnoj granici određivanja u skladu s člankom 18. Uredbe (EZ) br. 396/2005⁸;
- D. budući da u svom Nacrtu uredbe Komisija predlaže udvostručenje MRO-a za fipronil u šećernoj trska;
- E. budući da, s obzirom na to da se šećernom trskom hrane i životinje, Komisija također predlaže da se maksimalne razine ostataka za fipronil u goveđim mastima, ovčjoj i kozjoj masti podignu na šest puta veću od trenutne razine;
- F. budući da je poduzeće za pesticide BASF podnijelo zahtjev za predložene uvozne tolerance za fipronil;
- G. budući da se predloženim povećanjem maksimalnih razina ostataka za fipronil omogućuje upotreba fipronila za tretiranje sjemena u Brazilu, olakšava izvoz i prijevoz ostataka šećerne trske za prehranu europske stoke te olakšava izvoz brazilskog mesa u Uniju;
- H. budući da se Uredbom (EZ) br. 396/2005 predviđa da ostaci ne bi trebali biti prisutni na razinama koje predstavljaju neprihvatljiv rizik za ljude i, prema potrebi, životinje;
- I. budući da se člankom 5. stavkom 1. Uredbe br. 178/2002 određuje da se propisima o hrani ostvaruju jedan ili više općih ciljeva visoke razine zaštite života i zdravlja ljudi te zaštite interesa potrošača, uključujući pravednu praksu u trgovini hranom, uzimajući u obzir, tamo gdje je to moguće, zaštitu zdravlja i dobrobit životinja, zdravlje biljaka i okoliš;

Rizici za pčele

- J. budući da je trenutna kriza u pogledu oprašivača jedna od glavnih prijetnji biološkoj raznolikosti te globalnoj i lokalnoj sigurnosti opskrbe hranom; budući da se tom krizom mogu pogoršati problemi u pogledu skrivene gladi, može se narušiti otpornost

⁵ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 781/2013 od 14. kolovoza 2013. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 540/2011 u vezi s uvjetima za odobrenje aktivne tvari fipronila i o zabrani uporabe i prodaje sjemena tretiranog sredstvima za zaštitu bilja koja sadržavaju tu aktivnu tvar (SL L 219, 15.8.2013., str. 22.).

⁶ Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/2035 od 21. studenoga 2016. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 540/2011 u pogledu rokova valjanosti odobrenja aktivnih tvari fipronila i manebe (SL L 314, 22.11.2016., str. 7.).

⁷ Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009, str. 1.)

⁸ Uredba Komisije (EU) 2019/1792 od 17. listopada 2019. o izmjeni priloga II., III. i V. Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za amitrol, fipronil, flupirsulfuron-metil, imazosulfuron, izoproturon, ortosulfamuron i triasulfuron u ili na određenim proizvodima (SL L 277, 29.10.2019., str. 66.).

ekosustava te destabilizirati ekosustave koji čine sustav na kojem se temelji naš život⁹;

- K. budući da postoji sve više dokaza da upotreba fipronila ima razoran učinak na biološku raznolikost, a posebno na pčele i druge oprašivače¹⁰;
- L. budući da je Komisija u svojoj komunikaciji od 20. svibnja 2020. naslovljenoj „Strategija „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav”¹¹ objavila da će EU „u skladu s ciljevima ove strategije i ciljevima održivog razvoja podupirati globalni prelazak na održive poljoprivredno-prehrambene sustave” i da „EU može imati ključnu ulogu u utvrđivanju globalnih standarda”;
- M. budući da je Komisija 2022. predložila¹² da se MRO-ovi za dva neonikotinoide koji predstavljaju visok rizik za oprašivače smanje na najnižu razinu koja se može izmjeriti najnovijim tehnologijama, pri čemu uvezeni proizvodi više ne mogu sadržavati ostatke klotianidina i tiametoksama;
- N. budući da je u tom pogledu Komisija tvrdila da „uzimajući u obzir sve čimbenike relevantne za pitanje koje se razmatra u skladu s člankom 14. stavkom 2., u vezi s člankom 11. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, prema kojem se „zahtjevi u pogledu zaštite okoliša moraju [...] uključiti u utvrđivanje i provedbu politika i aktivnosti Unije, posebice s ciljem promicanja održivog razvoja”, sve postojeće MRO-e za klotianidin i/ili tiametoksam iz Uredbe (EZ) br. 396/2005 trebalo bi stoga svesti na granicu određivanja”;
- O. budući da je fipronil sličan neonikotinoidima zbog sličnosti u njihovoj toksičnosti, fizikalno-kemijskim profilima i prisutnosti u okolišu¹³;
- P. budući da bi fipronil stoga trebao podlijegati istom obrazloženju i pravilima koja se primjenjuju na neonikotinoide;

Rizici za zdravlje

- Q. budući da dugoročni unos fipronila može uzrokovati oštećenje središnjeg živčanog

⁹ Van der Sluijs, J.P., Vaage, N.S., „Pollinators and Global Food Security: the Need for Holistic Global Stewardship” (Oprašivači i globalna sigurnost opskrbe hranom: potreba za holističkim globalnim upravljanjem), *Food ethics* 1, 75. – 91. (2016.), <https://doi.org/10.1007/s41055-016-0003-z>.

¹⁰ PISA, L., Goulson, D., Yang, E.C., et al., An update of the Worldwide Integrated Assessment (WIA) on System insecticides Part 2: Impacts on organisms and ecosystems (Ažuriranje globalne integrirane procjene o sistemskim insekticidima. Drugi dio: utjecaj na organizme i ekosustave), *Environmental Science and Pollution Research* 28, 11749 – 11797 (2021.), <https://doi.org/10.1007/s11356-017-0341-3>.
¹¹ COM(2020)0381.

¹² https://food.ec.europa.eu/food-safety-news-0/farm-fork-strategy-member-states-approve-commission-proposal-lower-pesticide-residue-threshold-2022-09-27_hr,

Uredba Komisije (EU) 2023/334 od 2. veljače 2023. o izmjeni priloga II. i V. Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu maksimalnih razina ostataka za klotianidin i tiametoksam u ili na određenim proizvodima (SL L 47, 15.2.2023., str. 29.).

¹³ Simon-Delso, N., Amaral-Rogers, V., Belzunces, L.P., et al., „Systemic insecticides (neonicotinoids and fipronil): trends, use, mode of action and metabolites” (Sistemski insekticidi (neonikotinoide i fipronil): trendovi, uporabe, način djelovanja i metaboliti), *Environmental Science and Pollution Research* 22, 5 – 34 (2015.), <https://doi.org/10.1007/s11356-014-3470-y>.

sustava, jetre, štitnjače i bubrega¹⁴;

- R. budući da je Agencija Sjedinjenih Američkih Država za zaštitu okoliša (U.S. EPA) klasificirala fipronil kao „moguću karcinogenu tvar za ljude”;
- S. budući da je prihvatljivi dnevni unos („PDU”) utvrđen za fipronil nizak, odnosno 0,0002 mg/kg tjelesne težine dnevno;
- T. budući da je EFSA u svojem obrazloženom mišljenju od 13. ožujka 2023. u okviru svoje procjene kratkoročne izloženosti uzela u obzir samo ostatke u šećernim trskama i proizvodima životinjskog podrijetla za koje je potrebna izmjena postojećih MRO-a: goveđa, ovčja i kozja mast;
- U. budući da se, međutim, fipronil i dalje u velikoj mjeri upotrebljava u suzbijanju nametnika i prekomjerno se koristi u tretmanima za kontrolu prijenosnika za kućne ljubimce i stoku, što dovodi do sveprisutne kontaminacije okoliša¹⁵;
- V. budući da su fipronil i njegovi metaboliti pronađeni u uzorcima iz okoliša, kao što su površinska voda, pitka voda, prašina u zatvorenim i vanjskim prostorima te uzorci hrane, uključujući povrće, dijetetske uzorke, jaja, mlijeko, čajeve itd., kao i biološke uzorke kao što su mokraća, serum i dlaka¹⁶;
- W. budući da sve to ukazuje na to da je fipronil sveprisutan u okolišu i da je vrlo vjerojatno da će završiti na našim tanjurima i u našim tijelima, među ostalim i različitim načinima izlaganja;
- X. budući da je 2017. otkrivena raširena kontaminacija milijardi jaja, proizvoda od jaja i mesa peradi zbog nezakonite uporabe fipronila na peradarskim gospodarstvima u Europi i Aziji, što je dovelo do masovnog prijevremenog usmrćivanja pilića i uništenja jaja, proizvoda od jaja i mesa;
- Y. budući da je, prema Nizozemskom nacionalnom institutu za javno zdravlje i okoliš¹⁷, u određenim slučajevima prihvatljivi dnevni unos za djecu mogao biti prekoračen zbog slučajeva teške i razrađene prijevare povezane s hranom koja sadrži fipronil;
- Z. budući da posljednja potpuna revizija EFSA-e u pogledu fipronila datira iz 2006.; budući da noviji znanstveni dokazi izazivaju zabrinutost da je fipronil povezan s

¹⁴ Zaključak EFSA-e o stručnoj recenziji procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari fibronilom, EFSA Scientific Report (2006.) 65, 1-110, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2006.65r>; Chen, D., Li, J., Zhao, Y. i Wu, Y., „Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk” (Ljudsko izlaganje insekticidu s aktivnom tvari fibronilom i povezani zdravstveni rizici), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 12.01.2022.; 70 (1), 63-71, <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁵ Chen, D., Li, J., Zhao, Y. i Wu, Y., „Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk” (Ljudsko izlaganje insekticidu s aktivnom tvari fibronilom i povezani zdravstveni rizici), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 12.01.2022.; 70 (1), 63-71, <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ RIVM od 28. rujna 2017., Procjena rizika dugoročnog unosa fipronila konzumacijom jaja i proizvoda od jaja, <https://www.rivm.nl/documenten/risicobeoordeling-van-lange-termijn-inname-van-fipronil-via-consumptie-van-ei-en-ei>

genotoksičnim učincima¹⁸;

Zaključne napomene

- AA. budući da je fipronil uvršten u 1. kategoriju akutne toksičnosti, 1. kategoriju kronične toksičnosti i specifičnu toksičnost za ciljani organ - ponavljano izlaganje 1. kategorije, u usklađenom razvrstavanju i označivanju iz Uredbe (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹;
- AB. budući da je fipronil naveden u predloženom ograničenju perfluoralkilnih i polifluoralkilnih tvari (PFAS) u skladu s definicijom PFAS-a OECD-a²⁰;
- AC. budući da se Komisija u svojoj komunikaciji od 14. listopada 2020. naslovljenoj „Strategija održivosti u području kemikalija – Prelazak na netoksični okoliš”²¹ obvezala predložiti sveobuhvatan skup mjera za rješavanje problema upotrebe PFAS-a i kontaminacije tim tvarima;
- AD. budući da Komisija mora zaštititi okoliš i europske građane na temelju dostupnih znanstvenih informacija, koristeći se obvezama i pravnim mogućnostima koje su predviđene Uredbom (EZ) br. 396/2005 i Uredbom (EZ) br. 178/2002 kako bi se osigurala visoka razina zaštite zdravlja ljudi i životinja te okoliša;
- AE. budući da predloženi MRO-i ne osiguravaju visoku razinu zaštite pčela i drugih oprašivača u Brazilu i ne štite zdravlje građana u Europi te su stoga u suprotnosti s Uredbom (EZ) br. 396/2005 i Uredbom (EZ) br. 178/2002;
1. protivi se prihvaćanju nacrtu uredbe Komisije;
 2. smatra da Nacrt uredbe Komisije nije u skladu s ciljem i sadržajem Uredbe (EZ) br. 396/2008 i Uredbe (EZ) br. 178/2008;
 3. traži od Komisije da povuče svoj nacrt uredbe;
 4. poziva Komisiju da maksimalne razine ostataka za fipronil zadrži na trenutačnoj granici određivanja i da odbije zatražene uvozne tolerance;
 5. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i

¹⁸ Badgujar, P., Selkar, N., Chandratre, G. et al., „Fipronil-induced genotoxicity and DNA damage in vivo: Protective effect of vitamin E” (Genotoksičnost uzrokovana fipronilom i oštećenje DNK in vivo: zaštitni učinak vitamina E”, *Human & Experimental Toxicology*, 2017;36(5):508 – 519, <https://doi.org/10.1177/0960327116655388>; Lovinskaya, A. V., Kolumbayeva, S.Z., Kolomiets, O.L. Abilev, S.K., „Genotoxic effects of pesticide fipronil in somatic and generative cells of mice” (Genotoksični učinci pesticida fipronila u somatskim i generativnim stanicama miševa”, *Genetika* 2016., svibanj; 52(5):561 – 8, ruski, PMID: 29368479.

¹⁹ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.).

²⁰ <https://echa.europa.eu/fr/registry-of-restriction-intentions/-/dislist/details/0b0236e18663449b> vidi Prilog A.

²¹ COM(2020)0667.

parlamentima država članica.